

Abonamentul:

Pe un an 8 coroni.
Pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și alte țări străine pe an 16 cor.

Un număr singuratic
10 flori.

PROGRESUL

Redacția și Administrația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscrisurile nu se întorc.

Oravițenii.

Nu știu cine a isovnit vorba „doi Oravițeni la trei mese”. Adevărat că, cum am mai zis-o și altedăți, cam dela moartea fericitului Maniu încoaci, societatea noastră românească a slăbit; a slăbit mult. Asta însă nu înseamnă că am fi ajuns să stăm „doi inși la trei mese”. Dimpotrivă, prin o analiză strictă, am putea dovedi în orice vreme că în ale obștești ne-am găsit totdeauna „la o masă”. E o tradiție, pe care n'o prea au ai noștri în alte părți. E o virtute moștenită dela înaintașii noștri. Am trecut peste vremuri grele. Deosebit în deceniul din urmă. Și, poate ca nicăiri, am văzut pe toți mergând alături pe aceeași poteacă, chiar și pe adversari. În fundul inimei lor același clocot, același simțire. Numai pe dinafară, gândul... la unii mai senin, la alții mai greoi, a rămas quod capita, tot sensus.

O societate de oameni poate slabi din pricina gândirii diferite și a războiului de idei, dar nu se prăbușește decât în cazul când e compusă din oameni cu simțiri diferite, trăgând unul în dreapta — altul în stînga.

Noi însă aici în Oravița, încunjurată dejur-împrejur de masse largi și compacte românești, inspirându-ne mereu din simțirea obștei, nicicînd n'am luat-o razna, ci la toate mișcărilor mai de seamă, am fost totdeauna solidari, mergînd alături cu poporul. Și pelingă asta mai remarcăm și calitatea frumoasă a Oravițenilor de a fi pestetot neîntrecuți ca fami-

liști buni chivernisitori, solizi, ear ca societari cei mai îngăduitori. Nicăiri nu cred să se găsiască între Rouăni atîta ertare de greșale. Și asta ne-a ținut chiagul de pîn'acum și ne va ajuta să izbutim a ne reculege în viitor.

În numărul trecut al „Progresului” am vestit cum alegîndu-ne, firește tot cu toate voturile, în fruntea institutului nostru „Oraviciana”, pe noul conducător: *Dr. Petru Corneanu*, așteptăm dela sentimentele lui genuine regenerarea pe toate terenele a ținutului nostru românesc. Anume prin întărirea economică a populației noastre, nădăduim a ne putea întări și culturalicește, începînd, firește, cu întărirea instituțiilor culturale d'aici din centru.

Pirghia are să se pună mai întăi și întăi la reorganizarea Casinei rom. din Oravița. D'aici trebuie să porniască regenerarea mai întăi a societății intelectualilor. În scopul acesta e delipsă înainte de toate a ne îngriji de localul Casinei, adaptîndu-l pentru a ne putea aduna cu toții și a ne ține chiar și petrecerile, conferințele, teatrul etc. în *casa noastră*, fără a fi nevoiți să plătim cu bani scumpi indeletnicirile noastre culturale-sociale. Cu vremea, după ce ne vom vedea în ordine societatea românească cu toate instituțiile ei din localitate, făcînd tot posibilul de a ne asigura și concursul femeii române la munca de regenerare, ne vom extinde și asupra organizării economice-culturale a împrejurimii noastre, luînd sat după sat.

Cine nu vede necesitatea de a ne apuca cu nădejde de lucru, fiind timpul suprem, e orî scurt la vederi, orî păcătos. Pentru a răzbi, n'avem decît să dăm pept cu toți ceice stau în calea binelui!

Semnalul către acest ideal îl dăm d'aici de unde se samănă ideile, avînd fără zăbavă a ne înșurui la fapte toți cei din jurul instituțiilor noastre românești, începînd cu „Oraviciana”.

Dela noul ei ocîrmuitor, cunoscut ca un fruntaș de seamă al vieții noastre publice, așteptăm să-și pună vloga tineretelor în serviciul înaintării pe toate terenele, atît a Oravițenilor cît și a celor din provincie, avînd la îndemină colaboratori destoinici, cari vor sta neclintiți la postul lor, ajutîndu-l, nu prin odioasele lingușiri — arma slăbănogului, — ci prin a-î înțelege rîvna și bunele intenții.

Prin alegerea însuflețită a noului director al „Oravicianeii” credem că s'a apropiat ceasul încheării într'un singur manunchi al Oravițenilor, din care n'au să fie eliminați decît numai opăcitorii progresului, cei îndocili și incorigibili.

Nu înțelegem aici pe ceice în urma slujbei lor pendente, nu pot să ne urmeze în toate direcțiile, ci înțelegem pe robii ipocriei, pe cei lipsiți de bunul simț de a da chesaurului ce-i a chesaurului, pe porveniții cari sparg toate oalele din gard pentru a face loc la oala lor.

În această conștiință salutăm cu bine pe noul director al „Oravicianeii”!

FOILETON.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De Dămian Izverniceanu.

Haiducii și deastădată scăpară. Dar acum era mai greu pentru dînșii, căci trebuia să se ascundă prin cele mai întunecoase adîncimi, lihnii de foame. Nu mai aveau oameni cari să le ducă merinde, ca mai înainte, prin ascunzătorile lor. Și chiar să fi avut pe cineva, acela nu și-ar fi primejduit viața, trecînd ripile și cleanțurile până la dînșii să le ducă merinde. Satele erau bine păzite; ziua-noaptea pândurii înarmați cutreeră ulițele și le dedeau fircoale, așa că niciun suflet străin nu se putea apropia orî ieși din sat fără știrea lor. Acum își mai viră și ei mințile în cap și nu mai tratau brutal cu oamenii ca mai înainte, ci împrieteniindu-se cu dînșii, umblau împreună pela crîșme, trăgeau și cîteun chef și în chipul acesta aflau și mai multe lucruri dela țărani. Ear pentru ca poporul să-și peardă încrederea întrînșii, începură a lăți tot vești neadevurate, scornituri despre haiduci. Știa ei că îndatăce poporul și-a perdut încrederea în ei, ușor pot fi perduți. Veștile cele despre dînșii să lățiau mereu, ear Iosum Catina, păzitorul atîtor putere de bani, le întăria mereu că sînt adevărate, gîndind că doar-doar se va elibera odată de haiduci, rămîind apoi dînșii stăpînii comorilor.

Unii fură prinși și înfundară temnițele cu dînșii. Alții earăși se împrăștiară prin alte locuri pe unde nu puteau fi cunoscuți, ear Adam Neamțu cu Lăzărîcă și cu Dogariu pribegiau prin pădurile dela „Lacul Dracului”, se infundau prin gârni și se nutria cu zmeure. Nu se mai putură aduna la olaltă. Într'o zi umblînd ei așa fără rost, se rezlețiră prea tare de Gheorghe Dogariu și nu se mai întîlniră. Și așa din ceata cea vestită de haiduci ce înpăimintară un colț de țară, se reduseră numai la căpitan și la un singur tovarăș.

Era vreme de vară, dar cerul se întunecase de mai multe zile și de sus din pinza plumburie se cernea o ploae măruntă, o ploae rece ce străbătea și îngheța ciolanele bieților oameni. Și ploaie neînterupt zi și noapte. Adam Neamțu și cu Lăzărîcă țirpiau frîgul și umezeala ce le amurția biata viață chinuită. În cîteva rînduri încercară a se apropia de cîteun sat, dar nu era chip de a străbate înlăuntru. Își schimbă deci gîndurile și earăși se înturnară în codri pe unde pămîntul era muiat de ape, ear părălele și ogașele vuiu rostogolindu-se în adîncimi. Abia mai firziu putură să dea în mijlocul codrilor peste un biet cărbunar ce șădea în ușa colibii lîngă vatră, unde își ardea două grămezi de cărbuni. Acolo se mai zvîntară pelingă foc și mîncînd o jumătate de pește sărat, ce-l căpătară dela cărbunar, și în urmă trîntindu-se pelingă foc, își mai odihiră bielele picioare rupte de ooseală. De aci earăși plecară mai departe.

O ceată de pândurii, vr'o douăzeci la număr, cutreeră codrii. Auziră dela vr'o doi țărani că

i-ar fi văzut petrecînd prin locurile acelea. Și erau acum tot în urma lor. Urmele de pe pămîntul moale, cenușa proaspătă de pe pămînt pe unde făceau focul, era călăuze destul de bune și cari îi ducea la sigur. Ceata de pândurii o conducea Pau Albu care era un om destul de iscusit și crescut în păduri. El știa toate pădurile și cunoștea cele mai incilcite cări. Și nu călăuzia el pe pândurii de dragul autorităților, ci numai de dragul celor două sute de galbeni, prețul pus pe capul căpitanului.

Întîrînd auziră o detunătură de pușcă prin pădure. Haiducii voiră să puște o căprioară, dar nu se meriră. Era cam departe. Pândurii se luară în urma sunetului și au mers neîncetat printre copaci, dar nu dădură de nicio ființă omească. Abia în ziua următoare zeliceră la coliba cărbunarului. Acesta le povesti, că numai cu cîteva ceasuri mai înainte au plecat dela dînșii doi drumeți cu pistoale la chimir și cu puști mari, și cari l-au cinstit și cu bani fiindcă le-a dat de mîncare.

Haiducii însă mergeau înainte și nici nu visau că cineva i-ar urmări. Aveau de gînd să o croiască către Dunăre și deacolo să o porniască înjos către Rîșava, în urmă să treacă granița în Țară. Cerul era tot nouros și din pinza cenușie ploaie măruntă se cernea ca prin o sită deasă. Drumurile erau grele și cu anevoe înaintau prin noroiul moale. Merinde nu aveau deloc. Dete Dumnezeu de le scoase în cate un iepuraș urecheat ce le tăie drumul. Lăzărîcă trase cu pușca în urma lui rostogolindu-l în apă și în earbă. Il

Dece a fost vara rece.

Dr. A. Defaut, meteorolog, arată din ce pricină am avut vară și toamnă așa de urite. Când ne amintim vremea de an, în aceste anotimpuri, contrastul este și mai izbitor.

Temperatura mijlocie a lui August 1912, după însemnările automate de la Observatorul din Viena (Hohe Worte) a fost numai de 16.03 Celsius; deci cel mai rece August din 1833. Și observațiile se fac dela 1775. În 1833 a fost nițel și mai rece August.

În 1864 și 1899 această lună a avut mijlocia de 16.4, deci cu o zecime mai urcată.

În August 1912 vremea a fost cudesăvîrșire nestatornică. Nu trecea mai nicio zi fără ploae, mai ales în țările dela Miază-Noapte de Alpi, unde atîția orașeni își petrec vara, a fost cît se poate de urît. În August, la Viena, au fost 19 zile de ploae; în Alpi, 26; deci acolo abia cinci zile au fost senine!

Care să fie pricina acestui fenomen?

Starea apăsărei admosferice. Europa de mijloc a stat vara întregă sub înrîurirea regimului de apăsări mici, care în alți ani domnește în partea de Miază-Noapte a Oceanului Atlantic.

Această zonă de apăsări mici trimitea mereu ciocloni în Europa mijlocie și îneca continentul cu aer umed de pe Ocean, aer destul de rece chiar vara. Aceste prelungiri se despărțeau de centrul din Oceanul Atlantic și, îndată ce ajungeau în Suedia-Norvegia, pricinuiă în toată Europa mijlocie scăderi de temperatură, cum se întâmplă în alți ani numai toamna.

Tot așa stau lucrurile în Septembrie. În Suedia-Norvegia este apăsare mică, însoțită de alt centru de același fel în Italia. E o combinație cudesăvîrșire caracteristică pentru vremea rea.

Asemenea combinație, la vreme de earnă, dă vînturi puternice dela Nord-Vest și zăpadă; acuma a dat ploii mari și lungi și reeală simțitoare.

Cîtă vreme în Miază-Noapte vor fi centre de apăsare mică așa de însemnate și de statornice, și în Europa de Miază-zi va fi deasemenea apăsare mică, nu e nădejde de îndreptare.

luară și plecară mai departe. În cale le răsări o casă codrenească. Se apropiară și intrară. Era numai muerea acasă. Bărbatul era dus prin pădure. La început se împotrivi și nu vrea să-l primiască, dar la încruntăturile de sprîncene ale haiducilor se înspăimîntă și cuprînsă de frică le făcea toate pe voe. Era singură și nu mai îndrăznia să se împotrivască celor doi bărbați cu fețele însăibăfite. Le fripse epurașul și dupăce mîncară, se culcară.

Umbrele înserării prinseră a-și flutura aripile negre peste pădure. Un sturz cînta pe virful unui copac. Muerea își căută de treburile ei și umbra în virful degetelor ca să nu turbure somnul celor doi călători. Deodată văzu că de pe cărarea dinspre pădure se iviră mai mulți pînduri îmbrăcați asemenea și înarmați până în dinți. Se apropiară de muere și o întrebă, că n'au văzut cumva niște oameni înarmați prin partea locului. Femeia le spuse că tocmai la ea în odae se află doi. Pau Albu se ivi la fereastră și în amurgul serîi recunoscu pe cei doi haiduci ce durmiau duși.

— Am dat peste dînșii, le șopti el tovarășilor.

O frămîntare și o tresărire neobicinuită se produse între cei douăzeci de oameni și toți pîlînd, fără de veste puseră mîinile pe arme. Cu toții se grămădiră la ușă și vorbind în șoapte, se strecurau înlăuntru. Femeia, moartă de spaimă, privia la dînșii și nimica nu înțelegea ce se petrece din toate cîte i-se desfășurau dinaintea ochilor. Haiducii tot durmiau. Pîndurii luară ar-

Din nefericire, meteorologul nu s'a înșelat. Am avut ce-i drept o îmbunătățire pe la începutul lui Septembrie st. v.; dar vremea din August n'a întîrziat a se întoarce, cu furie. E drept că nu așa de rece și că apăsarea pare a voi să se facă mai mare.

Dela „Fundațiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria“.

Relativ la starea și lucrările „Fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria“. Epitropia fundațională comunică următoarele:

I. Donațiunea Nina Csergedi născ. Ciato, — care cum s'a mai raportat — a testat fundațiunii șase acțiuni de ale băncii „Arieșana“ din Turda, a fost predată Epitropiei fundaționale, care la rîndul său au transpus-o institutului „Ardeleana“ din Orăștie spre administrare. Valoarea nominală a acțiunilor donate face Cor. 600, ear cursul lor aproape C 800. Epitropia a exprimat executorului testamentar și totodată reprezentant al urmașilor fer. testatoare d-lui Dr. Danil Szabó, avocat în Blaj, recunoștința sa.

II. Starea fundațiunii, care cu finea lui August a. c. era de C 38.187.29 a crescut în aceste trei luni din urmă cu următoarele sume: Donațiunea d-nei Nina Csergedi Cor. . . . . 600.—

Donațiunea pentru broșura „Episcopii Bob și Adamovici“, de Dr. I. Lupaș	568.06
Dela „Bihoreana“ Oradea-mare	100.—
Ajutor anual dela „Societ. pentru fond de teatru român“	100.—
Dela cununia d-lui N. Frâncu di Cîrțișoara (banii gata și o acție)	203.92
Sume intrate prin „Gazeta Transilvaniei“ Brașov	324.20
Sume cvitate prin „T. Român“	90.—
Sume cvitate prin „Drapelul“	10.—
Dela d-l I. Morar, Săscior	50.—
„ tinerimea din Toplița	31.52
„ d-l Dr. Bardossy, Sasca	20.40
„ d-l Căpit. Florian, Orăștie	10.—
Total C 2108.10	

Cu această sumă starea fundațiunii per 30 Nov. a. c. este deci de 40.295.39.

Sibii, la 3 Decembre 1912.

Episcopia fundațională.

mele de lingă dînșii și scoțindu-le și pistoalele cu băgare de seamă din chimir, așa că cei adormiți nu simțiră nimic. Înurmă strigară la dînșii. Haiducii tresăriră buimăciți. Cugetul li-se împetri cînd se văzură față în față cu atîtea guri de puști, gata ca în fiecare clipă să verse foc și plumbi în pepturile lor. Deteră să pună mîna la chimir, dar zadarnic. Fețele li-se zburliară, ear ochii începură a le scăpăra scînteii.

— În numele legii să vă predați! . . . le grăi Pau Albu clipind din ochii lui mici și șireți.

Cei doi voinici priviră odată peste dînșii, gemură înfiorător, ca niște animale infuriate, voiră să spargă zidul cel din față lor, dar își simțiră neputința și căzură amîndoi pe scaune, zdrobiți, cu sufletele încărcate de amărăciune. Pîndurii îi legară în lanțe grele, zurăitoare, ce le îngreuna mersul și astfel îi duseră în temnița din Oravița.

Deastădată poporul prinzind de veste de prinderea lor, privia din ferestri și de pe uliță la cei doi prinsoneri mergînd îngrădiți de pîndurii și de baionete, cu lanțele grele atîrnate de mîni și de picioare, înaintînd așa cu pași greoi.

În scurtă vreme li-s'a ținut judecata și amîndoi au fost osîndiți la douăzeci de ani temniță grea, fiind din Oravița transportați în „varmegia“ Lugojului.

O parte însemnată din rămășițele cetei încă au fost prinși, judecați și osîndiți, unii la mai mulți, alții la mai puțini ani de temniță.

(Sfîrșitul părții I.)

O declarație.

În „Gazeta Învățătorilor“ Nr. 6 din ăstan citesc cu uimire un raport, signat de un „Corespondent“, asupra adunării generale a despărțămîntului nostru, ținută sub presiuniul meu la 10/23 Noembre c. în Oravița.

„Corespondentul“ în chestiune nu poate fi decît un om nedrept și fără creștere, dacă într'un mod atît de neomenesc atacă pe cel mai de valoare membru al despărțămîntului nostru învățătoresc, pe membrul onorar Gheorghe Jianu, fostul president al Reuniunii noastre învățătoresci, ale cărui merite pentru Reuniunea învățătorilor din Eparhia Caransebeșului, și deosebit pentru noi învățătorii din protopresbiteratul Oraviței, sînt îndeobște cunoscute. Acest atac răutăcios după părerea și convingerea noastră, a învățătorilor ort. rom. din aceste părți, nu poate fi socotit decît ca venit din partea unui făcător de rele, pe care dacă l-am cunoaște și am afla că face din parte tagma noastră, n'am mai sta cu el de vorbă. Regretăm mult că „Gazeta Învățătorilor“, ca necunoscătoare a referințelor noastre de p'aici, a găzduit în coloanele sale pe un descreerat.

Alexa Jianu,

președinte al Inv. din desp. Oraviței.

IGIENĂ.

Masațiul

de Dr. Eggebrecht & O. Schorch.

Observație. Adeseori se găesc pe picior (pe partea internă) așa numite varice, cari ușor se pot găsi. Cînd se află de aceasta, ne vom feri de a face trăsături prea puternice și de a frămînta părțile musculare interesate, celmult putem face numai o ușoară trăsătură a peleii pe deasupra lor, dar aceasta numai cînd nu sînt învechite, altmîntea se port ușor întîmpla rupturi.

Fesele. Deoarece fesele se compun din mase puternice de mușchi, va trebui o prelucrare mai puternică ca să putem masa mai cu efect. Ca și la tragerea feței flexorii a coapsei, pacientul va zace pe pîntece, ear masorul stă la stînga sa.

Mai întai tragem pelea feselor fie cu mîna dreaptă cu degetele depărtate, sau și cu ambele mîni puse una lingă alta, spre a economisi din timp, dela toată brazda fexelor până la plica inguinală. Firește că la terminarea trăsăturii apropiem degetele.

Tragerea mușchilor o facem cu tenarul sau antitenarul începînd dela trochanterul mare. Trăsăturile merg în rază, dar pe margini acoperindu-se puțin, până la întreaga creastă a osului idioc. Frămîntarea se face în aceeași direcțiune. Vom pătrunde cît mai adînc în musculatură, ca pîcît este posibil să ajungem și firele flexorilor de de-subt. Ciopîrtim și plesnim suprafața întreagă. După aceia facem mișcările piciorului, active și pasive în articulația șoldului.

Observație. Pentru tragerea extremităților stîngi, lucrul trebuie să fie făcut de mîna dreaptă, etc. apoi el va fi reluat de mîna stîngă și vice-versa. La tragerea picioarelor și feselor nu se poate sta totdeauna pe latura părții bolnave, căci pentru această operație pacientul zace în pat, care de obicei nu este accesibil numai pe o latură. Atunci lucrăm peste piciorul sănătos, cînd firește mîinile vor trebui să alterueze în tratament. Dacă pacientul din cauza ancholoziei nu poate da vreunui membru pozițiunea prescrisă, atunci masorul va trebui să facă manipulații cînd cu mîna dreaptă, cînd cu cea stîngă, cari de altfel ar trebui făcute numai de una. Totdeauna să observăm: masorul trebuie neconținut să se orienteze după capacitatea acțiune a părții respective, chiar și cînd aceasta îi cauzează o pozițiune încomodă pentru el.

Cînd sînt de tras 2 brațe sau 2 picioare, atunci facem să se desbrace întai unul și numai după tratamentul lui deplin și pe celalalt.

Trasul spatelui. Masațiul spatelui se obișnuiește mult a se face, pentrucă adeseori se ob-

servă aci simptome reumatice foarte neplăcute. El este de obicei un lucru mulțumitor, căci efectele sale binefăcătoare vin destul de repede la aperservarea bolnavului. Spatele oferă masajului cea mai mare uniformitate de suprafață și totodată rabdă, ba chiar reclamă relativ cea mai puternică prelucrare. Aci trebuie spus numai decit, cum că masajul spatelui un cvantum de putere corporală. Se simte prea însemnat aceasta mai ales la persoane corpulente, la cari se găsește pe spate mari perini de grăsime, și la acelea cari (ca hamalii etc.) prin manipulări corporale grele prezintă chiar pe spate musculatură foarte dezvoltată.

Pacientul aflându-se culcat pe burtă, își desvălește tot spatele, dar fazele rămân tot acoperite. Capul este mai bine a și-l ține pacientul pe propriile șantebrațe. Este avantajos dacă ne putem apropia de pacient pe ambele părți, căci astfel putem schimba minile, dar fiind că aceasta de cele mai multe ori imposibil, de aceea trebuie să ne deprindem a putea face masajul întreg dela oricare latură ar fi.

Pentru întregul masaj al spatelui presupunem că ne aflăm pelaturea stîngă a pacientului.

Netezirea pelei. Pelea spatelui trebuie netezită în abundență; vom observa ca nicio parte a sa să nu rămână netratată.

Stăm cam la înălțimea feselor, punem întâi ambele mini la limita părului, astfel că degetele mari stau lângă vertebrele cervicale degetele de fiecare parte pe gît, ear podul palmei lângă vertebrele tovarice superioare. Acum tragerea o facem cutotul uniform; trăgînd minile în jos pe lângă coloane vertebrale, cu degetele în depărtate spre a cuprinde cît mai mult suprafață. Loviți cu podul minilor dinjos de coaste, fără a părăsi pelei, îndreptăm degetele înafară, le tot apropiem și le ducem la îndoitura inguinală, unde se termină aceasta trăsătură. După aceea plecăm îndărăt pe aceeași drum, adică tragem minile către coloana vertebrală lumbară, atingîndu-și degetele încetul cu încetul, le îndreptăm earăși însus înspre gît și netezim însus, până ajung minile în pozițiunea în care erau cînd s'a început tragerea înjos. Cu aceasta tragere trebuie să atingem întreaga regiune a onoplatelor și lombară, de aceea va trebui la repetirea tragerii, cînd minile nu pot predomni întreaga suprafață, să punem degetele mari pe marginea internă a onoplatilor și să mergem înjos la îndoitura inguinală.

(Mai putem executa aceasta tragere a pelei și astfel, stăm la capul patului în care se află bolnavul și anume puțin la o parte, apoi degetul mare al fiecărui latură îndreptat înjos vine lângă vertebra cervicală, degetele pe onoplată, ear podul palmei pe umăr. Acum tragem, cu degetele depărtate înainte, înspre regiunea inguinală, unde mergem înafară la îndoitura inguinală, dinapoi urmează earăși după palmii degetele).

După aceasta tragere de piele în general vom face cîteuna în părți singuratic și anume astfel:

Mai întîmpinăm minile, cum s'a arătat întîi lângă vertebrele cervicale și tragem degetele îndepărtate, cu podul palmelor până la unghiul inferior al omoplatul, acolo îndreptăm degetele înafară și le împingem spre subțioră. După aceea punem tenarul lângă coloana vertebrală, la înălțimea coastei inferioare și tragem înspre fosa axilară cu degetele depărtate înainte. Facem aceasta trăsătură progresînd tot mai mult înafară, până ce ultimul merge perpendicular, dela marginea coastei până la fosa axilară. La urmă punem podul palmei lângă coloana vertebrală și tragem spre îndoitura inguinală. Putem executa toate trăsăturile acestea deodată cu ambele mini, dar nu le lăsăm să meargă și înapoi.

Muschiul trapezoid. Tragem muschiul trapezoid în 3 reprize și anume la dreapta coloanei vertebrale cu mîna dreaptă și la stînga ei cu mîna stîngă. Spre a trage partea sa superioară, punem degetul mare lângă vertebrele cervicale și apucăm cu degetele pe după marginea superioară care e liberă. Astfel tragem apăsînd puternic înspre partea superioară a umărului. Pentru partea a 2-a și a 3-a așezăm tenarul alături de cele 6 vertebre toracice superioare (respectiv alături de cele 6 inferioare) și tragem apăsînd puternic înspre partea superioară a umărului. Putem lucra foarte bine și aci — ca și pe muschiul lat dorzal — deodată cu ambele mini; dacă luăm în parte fiecare latură, atunci pentru orientare punem mîna care se odihnește pe umărul lăturii nesupuse trata-

mentului. La frămîntare luăm pe rînd fiecare parte deosebit. Frămîntăm cum se cade marginea liberă, dela cap spre umăr.

Cu frămîntări frecătoare mergem în fășii care se acoper puțin una pe alta, dela cele 12 vertebre toracice spre umăr, cînd căutăm a pătrunde pecit posibil în adîncime, spre a atinge totodată și mușchii de desubt.

Muschiul lat dorzal. Tragem muschiul lat dorzal, punînd tenarul mai întîi lângă 5 vertebre toracice inferioare, apoi mergînd ceva mai jos, lângă vertebrele lombare, tragem puternic înafară înspre braț. Indată ce putem apuca capătul liber al muschiului cu cele 4 degete, îl tragem în toată regula.

Și pe muschiul dorzal lat se execută frămîntare frecătoare, în fășii ce se cam acoper, dinspre coloana vertebrală, și numai marginea liberă o frămîntăm în regulă, dar avem grijă ca și la tragerea lui ca să nu tragem părul din fosa axilară. (Se recomandă a trage și a frămînta unul după altul muschiul trapezoid și pe cel lat dorzal).

Mușchii lombari păstrați îi tratăm cu frămîntări frecătoare în fășii începînd dela coloana vertebrală lombară.

Mușchii extenzori. Partea mușchilor extenzori lângă coloana vertebrală, zace prea adînc și în invălitarea prea întinsă, spre a putea fi tratată decit prin trageri cu nodițele. Aceasta se execută sau cu o mîna (mai întîi la dreapta, apoi la stînga coloanei vertebrale), sau deodată cu ambele mini (apucături de pepten). Incepem pe osul sacon și terminăm la ceafă, după aceea se înapoiază tragerea. La începerea tragerii mina se îndoaie mult în articulație, dar cursul ei se întinde tot mai mult.

Pentru apucătura de piepten luăm degetul mare al unei mîni în mîna cealaltă și tragem în aceeași direcțiune, avînd a merge degetele arătătoare pe lângă coloana vertebrală, fără însă a o atinge vreodată. În general întrebunțăm mai bine simple trăsături cu nodițele, fiindcă astfel putem pentru orientare să premergem cu mîna liberă pe coloana vertebrală.

(Și tragerea cu nodițul trebuie executată de sus înjos, ca și tragerea pielii). Apoi ciocănim și cioplîm tot spatele în fășii ce merg însus și înjos, evitînd cu grijă toate părțile osoase și terminăm cu trăsături de piele multiple pe toată suprafața spatelui.

Masajul pieptului. Spre a trage pieptul nu este neapărat de lipsă ca pacientul să zacă, căci se poate executa prea bine șezînd. În tot cazul masorul stă alături de pacient, care se despare până la șolduri. Dacă el șade, punem un prosop peste spatele scaunului, spre a evita senzații neplăcute. Noi stăm de partea dreaptă a celui tratat.

Tragerea pelei. Pentru tragerea pelei pieptului punem ambele mini, degetele mari unul lângă altul, cam sub procesul xifoid și facem tragerea cu degetele depărtate cari la sfîrșitul tragerii se împreună ear înspre fosa axilară a fiecărei latură. Continuăm cu trăsăturile, mergînd binișor în sus, începînd tot pe osul pieptului, până ce ultima trăsătură va fi făcută în direcție orizontală pe sub andrea (clariculă) până la fosa axilară.

(Va urma).

Dr. Gh. Crăniceanu.

CRONICA.

Intr'un elogios articol apărut în „Oravicza és Vidéke”, directorul școlar *Földes Vilmos* apreciază după vrednicie meritele literale-culturale și sociale ale d-nului *Ilie Trăilă* care, din cauza bătrînețelor retrăgîndu-se dela conducerea băncii „Oraviciană”, încurînd va părăsi Oravița, lăsînd un gol ce se va simți multă vreme în societatea acestui orașel inteligent. Acest gest frumos a făcut adîncă impresie.

Joi dimineața a plecat o mare deputație, condusă de Rev. d. canonic *Gheorghe Popovici*, la Hațeg pentru a saluta pe noul arhieru al diecezei Lugojului.

La *Cacova* s'a ținut Marți o conferință bine cercetată a preoților noștri ort. rom. din protopresbiteratul Oraviții în care, înafară de simburul cuvînt de deschidere al protopopului *Mihail Gaspar*, și frumoasa conferință a preotului *Aurel Iana* din Maidan, s'a discutat și alte chestii importante din ordinea de zi. Raport detaliat n'avem.

Marți a fost marele duce *Nicolae Mihailovici*, unchiul țarului rusesc, întovărășit de o suită strălucită, la București, pentru a preda Regelui Carol bastonul de mareșal al armatei rusești, fiind primit cu mare pompă în capitala României, unde cu o zi înainte sosise și diplomatul bulgar *Dr. Danev* pentru a se înțelege cu guvernul României asupra înjghebarii unei prietenii trainice între cele două state vecine.

† Simbătă a încetat din viață în București Episcopul *Ghenadie* al Rîmniceului.

Di *Carol Dobl*, directorul executiv al „Băncii populare” (Volksbank) din localitate, s'a retras, din cauza morbului, dela conducerea institutului și până la adunarea generală, cînt va fi ales noul director, agendele și conducerea băncii o împlinește vicedirectorul *Hermann Spürger*.

† La *Berliște* a încetat din viață harnicul negustor român *Stefan Lăpădat* în etate de 61 ani. Răposatul a fost unul dintre cei mai deseama negustori din părțile noastre sudbănățene. Il depînge numărăoasa lui familie și întreg ținutul care l-a stimat și iubit pentru agerimea și sufletul său nobil. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată! Transmitem întristatei familii și pe această cale sincere condoleanțe!

Colaboratorul nostru *Damian Izverniceanu* încheiînd partea întîi a foiletonului său „Haiducul Adam Neamțu”, partea a doua, pentru a se putea păstra mai bine în colecția „Progresului”, va urma în mai mulți număr de începutul anului viitor (al VII).

Preoțimea din părțile Sătmăruului se mișcă cu putere fomidabilă împotriva episcopiei Hajdu-doroghului.

Rămășițele pămîntesti ale nemuritorului I. L. Carageale au fost aduse la București, unde i-s'au așezat în pămîntul țării cu pompa cuvenită.

Războiul din balcani s'a liniștit. Armistițiul s'a încheiat și subscris de Bulgaria, Serbia și Montenegro. Grecia nu l-a iscălit; ea voește să trateze cu Turcia independent. S'au făcut întevîniri din partea marilor puteri și se speră că se va cumînți și Grecia, decumva nu voește să o pășiască ca pe data trecută, cînd au avut noroc cu fuga. Dealtcum se pare, că alianța statelor balcanice e de cale de a se desface, se așteaptă deocamdată rezultatul ce-l vor da pertractările de pace, ce vor începe zilele acestea la Londra și la care fiecare țară și-a trimis cîte trei reprezentanți.

Istoria Ungariei de I. Vuia ed. VIII., preț 50 fil. ex., a apărut în tipografia diecezană din Arad. *Ministrul instrucției* a aprobat următoarele cărți didactice de I. Vuia: subț Nr. 127380/1912 Curs practic de limba maghiară, partea I. ed. X. și partea II. ed. VIII.; subț Nr. 152751/1912 Abc-dar ilustrat, ed. X., subț Nr. 131332/1912 Cartea de citire cl. 3, ed. VII., preț 50 fil., subț Nr. 127380/1912 Carte de citire cl. 4, ed. VII., preț 60 fil. *Istoria Ungariei* s'a înaintat spre aprobare ministrului, pe calea ven. conzistor, de unde va urma încurînd aprobarea.

Bibliografie.

A ieșit de subț tipar și se află de vînzare la Tipografia „Progresul” s. p. a. în Oravița o minunată „Colecție de cîntece de stea la Nașterea Domnului”, întocmită cu iscusință de cunoscutul scrietor. inv. *Damian Izverniceanu*. Preț 40 fil.

Poșta Redacțiunii.

Al. I. Bunăreanu. Foiletonul îl păstrăm pentru a-l publica mai tîrziu. Salutări!

M. C. Hodoș. S'a pus în lucrare. Așteptăm împlinirea frăgăduinții.

Intrebătorilor. Nu putem ști cu certitudine cine e „corespondentul” cu pricina.

Poșta Administrațiunii.

Cine dintre datorăși nu-și achită re-stanța abonamentului, nici acum înainte încheierii anului, și după atîtea provocări, o să-i dăm de gol, și înainte lumii și înainte judecătoriei.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Oravicianiana societate pe acții

fructifică toate depunerile noi cu

 5% netto.

Darea o plătește institutul.

Direcțiunea.

Banca de asigurare 'Transylvania'

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și incornia grindinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în Sibiu, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Cancelarie de agentură

concesionată de autorități,
pentru comisiuni, informațiuni și
desiușiri.

În interesul publicului din Biserica-albă și împrejurime am aflat de bine a deschide o cancelarie în care se vor da deslușiri și informațiuni precise în toate ramurile comerciale, industriale și administrative, de care On. public are indispensabilă lipsă în lupta pentru existență mai cu seama în cauze comunale administrative, de dare, procentuațiuni, transgresiuni, militare, orfanale, matriculare, exoperarea împrumuturilor de bani, cumpărare și vânzare de realități și altele. Spre orientare amintesc că am legatură cu autoritățile cercuale, comitatense și ministeriale, așa că orice afacere prin intervenirea mea poate fi grabnic și favorabil rezolvită.

Cancelaria mea de informațiune se află în casa unde este ospătăria „Vaporul alb“ peste drum de parcul orașului.

Theofil Popovici

Un

arangement de moară

cu două petri e de vânzare din mină liberă. A se întreba la proprietarul: **Iacob Murgu** în Ilidie (Illyéd), lângă Oravița.

Cea mai bună hîrtie pentru cigarete Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la
IGNAZ FELDMANN
în Oravița.

Se capătă în toate prăvăliile mai bune.

Apoteca la „St. Gheorghe”

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

De vânzare

Pământ arabil de clasa I. în hotarul comunei Comoriște.

Focea catastrală Nr. 537 șapte jugere; Nr. 394 două jugere, Nr. 426 nouă jugere. Condițiuni absolut favorabile. Informațiuni la Administrația noastră.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtază de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Farmacia „La vulturul negru”

(Apoteca bătrînă)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Sfintul Mentholos — Knoblauch

preparat al farm. „La vulturul negru” din Oravița, prețul deia 40 fil. până la 2 cor

Kremă de lile americană	à Cor. 1.-
Pudră de lile americană, albă, roză și crème	à Cor. 1.20
Săpun de lile americană	à Cor. 1.-
Pieături pentru dinți	à Cor. 1.-
Picături chineze pentru dinți	à Cor. 70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tușă	à 20-60 "
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50
" " " " " " " " " "	à Cor. 1.-

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriți dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cozmecice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrînă” a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana”.